



Sveriges förenade studentkårer

Handläggare: Linn Matic, Klas-Herman Lundgren Datum: 2010-03-09 Dnr: PU3-9/0910

Till utbildningsdepartementet

SFS synpunkter efter avstämningsmötet den 3 mars om kvalitetsutvärdering

Utbildningsdepartementet bjöd in bland andra Sveriges förenade studentkårer, SFS, till ett så kallat avstämningsmöte den 3 mars 2010 gällande det nya förslaget på kvalitetsutvärdering och ett kvalitetsbaserat resurstilldelnings-system. Följande är en sammanfattning av SFS åsikter angående det förslag som presenterades, samt den nuvarande beredningsproceduren.

SFS finner situationen gällande det nya kvalitetsutvärderingssystemet som ska läggas fram till riksdagen i slutet på mars ytterst oroväckande.

SFS ställer sig inte bakom det förslag som presenterades den 3 mars 2010.

Proceduren

Att inte Höskoleverket och departementet tycks ha en fungerande dialog är oroväckande. SFS är ytterst frågande till hur departementet hanterat Höskoleverkets förslag. Efter att departementet fick Höskoleverkets förslag har SFS som deltagande i processen upplevt informationen som mycket knapphändig. Att ha ett avstämningsmöte cirka 20 dagar innan propositionen ska läggas till riksdagen, där inget material skickats ut i förväg och där en Powerpointpresentation visas av ett till stor del omarbetat förslag är minst sagt problematiskt. Speciellt då det fanns lite tid på mötet för att kunna delge åsikter, eftersom många personer deltog och inga detaljer visades upp. SFS hade även önskat att Höskoleverket närvarat vid den presentation departementet hade av förslaget, för att höra vilka frågor som Höskoleverket ser som relevanta att ställa gällande departementets nya förslag.

Det nya förslaget som presenterades har ett stort överhängande problem, nämligen att det inte är förankrat i sektorn och inte är utarbetat i dialog med vare sig sektorn eller Höskoleverket. SFS anser inte att det går att säga att det förslaget är särdeles likt Höskoleverkets förslag, då hela parametrar samt viktningarna förändrats. Detta är ett åsidosättande av den långa och inkluderande process som lett till det förslag som i höstas lades fram av Höskoleverket. SFS hyser därtill en stor oro att de synpunkter som nu läggs fram inte kommer att hinna påverka det slutgiltiga förslaget.

Anders Flodström har i ett uttalande i Universitetsläraren nyligen sagt följande: *"– Det är en viktig debatt, jag hade inte heller haft något emot en kompromiss kring vårt förslag, men amatörismen och lekmannamässigheten i departementets agerande är något annat."* Detta tycker SFS måste anses som ytterst oroväckande för systemets kvalitet. Vi ställer oss därför frågande till om departementets nya förslag är kvalitetssäkrat?

Förslaget i helhet

SFS vill påminna om att det ett flertal gånger under avstämningsmötet påpekades att sektorn i stort stödjer Högskoleverkets förslag, som har god förankring och att vi vill se jämförbarhet, transparens och likvärdighet. Vi vill också påpeka att det är viktigt att systemet är EU- och Bolognaanpassat samt att mätande av lärandemål inte är en motsättning mot ökad autonomi.

SFS finner det ytterst märkligt att ett förslag som tagits fram i så nära samverkan med studenter och lärosäten skulle strida mot den akademiska friheten. Vi ifrågasätter starkt att det skulle vara mer frihetligt att låta staten genom utbildningsdepartementet sätta ner foten och köra över hela sektorn.

SFS finner att Högskoleverkets förslag svarar mot de åtaganden som Sverige tagit på sig inom Bolognaprocessen. Indikatorn baserad på lärandemål kopplat till examination (tidigare indikator 1a) är dessvärre nu helt bortplockad. SFS är ytterst tveksamt till hur hänsyn nu ska tas till Bolognaprocessen. Lärandemål är etablerade företeelser sedan 2007 och det är relevant att kvalitetsutvärderings-systemet tar hänsyn till att vi har implementerat och bör följa Bolognaprocessen i detta fall. SFS är därtill ytterst tveksamt till hur självvärderingarna nu ska väga in på det nationella betyget. SFS ser stora problem med att mäta en mångårig utbildnings kvalitet genom att alltför starkt fokusera på det självständiga arbetet i slutet av den och en alumnundersökning som utförs flera år efteråt.

SFS anser inte, i motsats till regeringen, att en granskning av utbildningars kvalitet enligt Högskoleverkets förslag skulle vara i strid mot autonomireformen och vi avstyrker ett ensidigt användande av studenters resultat som huvudmått för kvalitet. Det är inte praktiskt hållbart och kommer att bli ett alltför osäkert mått. Utbildning ska vara en grundstomme i vårt samhälle om vi ska kunna fortsätta vara en stark kunskapsnation. Att utbildningen får en alltför stark orientering mot konkurrenstänkande utifrån studenters slutresultat kan leda till stora problem för långsiktigheten.

Det nya förslaget som presenterades den 3 mars innehöll stora oklarheter rörande viktning och relevans för de olika indikatorerna. Tydligt var att ni vill gå mot en ännu tydligare prioritering av resultaten, bort från processerna i utbildningen och att mätningen av självständiga arbetens kvalitet ska väga avsevärt mycket tyngre än något annat. SFS ser det som viktigt att hänsyn även tas till aspekter som lärarledd tid och hur mycket tid för diskussion och kritiskt tänkande som studenten fått tillsammans med pedagogiskt och vetenskapligt skickliga lärare. Annars blir det inte balans i systemet.

Självvärderingsindikatorn riskerar att bädda för en "ursäktsmarknad" där delar av indikatorer som SFS anser är viktiga så som studenters bakgrund, studentenkäter osv. kommer användas för att ursäkta dåliga resultat när det gäller de självständiga arbetena. SFS kan inte se hur detta ska leda till en starkare kvalitetssträvan vid lärosätena. SFS tror istället att indikatorn kommer att skada jämförbarheten och tydligheten i systemet och av bedömningarna. SFS vill även påminna om vikten att byta ut begreppet anställningsbarhet mot utbildningens användbarhet.

SFS är även oroad gällande autonomireformen, som är starkt kopplad till kvalitetspropositionen. Att som föreslås i promemorian ta bort bestämmelser gällande kursplanernas struktur, kopplat till förslaget att inte utvärdera lärandemålen, kommer inte att minska det statliga inflytandet över lärosätena, istället kommer det att minska jämförbarheten, försämra möjligheterna för tillgodoräknande och motverka Bologna-processen. Ett minskande av regleringar innebär inte alltid en förstärkning av självständigheten. SFS remissvar på promemorian går att läsa här: http://www.sfs.se/files/sfs/PU2_11_0910_0.pdf

Åsikter gällande parametrarna i detalj

Självständiga arbeten

Kvaliteten på de självständiga arbetena är en relevant bedömningsgrund. SFS vänder oss dock mot att de får väga alltför tungt, på bekostnad av andra viktiga indikatorer. Med en alltför ensidig viktning av självständiga arbeten får vi ett system som premierar de utbildningar som har en stor andel duktiga studenter, och inte utbildningar som strävar efter att ha höga krav på studenterna, att utveckla metoder som gör att de når dit och ha lärarresurser som gör det möjligt. Drivkraften i systemet blir då att konkurrera om duktiga studenter snarare än att ha en god utbildningskvalitet. Detta vore oerhört olyckligt.

Självvärdering och platsbesök

Denna indikator har enligt regeringen två syften, att ge lärosäten möjlighet att förklara sina resultat och att belysa resultat som inte fångas av självständiga arbeten, till exempel studenters bakgrund och erfarenheter. I regeringens presentation fick SFS intrycket att studenternas bakgrund skulle illustreras med deras antagningspoäng. SFS anser att detta system inverkar negativt på utbildningarnas jämförbarhet och transparens inom systemet. Vi ser också en risk att studenter stigmatiseras och används som ursäkt för att förklara dåliga resultat.

Dessutom ser SFS det som olyckligt om studentenkäten och det arbete som lagts ner på denna i slutändan leder till lokala och icke jämförbara enkäter. SFS ställer sig även frågande till hur de olika delarna i självvärderingen ska relateras inom indikatorn och sedan mot andra indikatorer.

Alumnenkäter

Studentenkäten har flyttats från att ligga jämte alumnenkäten till att bli en del av lärosätets självvärdering som det får utforma självt tillsammans med bland annat aspekter som studenternas bakgrund, intervjuer och kursvärderingar. SFS anser att detta är olyckligt då alumnenkäter inte fyller samma syfte som studentenkäter och det är olyckligt om studentenkäterna försvinner i självvärderingen. Det finns problem med alumnenkäter och det är dels att de som besvarar dem ofta arbetar i områden skilda från sina studieval och dels att tidsskillnaden kommer bli stor mellan när de som besvarar enkäten studerade och den aktuella utbildningen som utvärderas. SFS krav för att alumnenkäter ska finnas är att de balanseras med studentenkäter inom samma indikator. För att citera Högskolan i Halmstad under avstämningsmötet: *Det är som om den nuvarande regeringen skulle utvärderas utifrån den förra regeringen.*

Resursfördelningen

SFS stödjer en viss resursfördelning utifrån ett kvalitetsvärderingssystem. Dock ej utifrån det förslag som presenterades den 3 mars. SFS anser även att om ett nytt kvalitetsutvärderingssystem ska främja utbildningskvaliteten bör det kompletteras med generella resurshöjningar per utbildningsplats för att motverka den generella resursbristen i hela sektorn. Det är den enskilt viktigaste grundutbildningsreformen.

Forskarutbildningen

Forskarutbildningen planeras enligt de svar departementet gett inte längre utvärderas i anknytning till det här systemet. Detta är ett underligt ställningstagande som inte är i linje med det ursprungliga uppdraget. Det är även ett oväntat besked då SFS redan börjat arbeta i referensgruppen med detta.

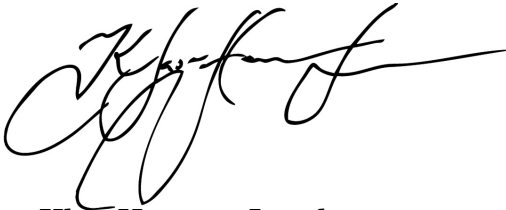
Avslutande ord

Kvalitet är med andra ord - vilket också Högskoleverkets förslag lyfte fram - mycket mer än resultatet av examensarbetet, vilket bör beaktas i kvalitetssäkringssystemet och resurstilldelningen. Utöver indikatorerna i förslaget ser SFS gärna att separata bedömningsgrunder som hållbar utveckling, jämställdhet samt forskningsanknytning inkluderas i kvalitetsutvärderingssystemet och därmed läggs till grund för en resursfördelning baserat på kvalitet.

Grundfrågan som bör lösas för att höja kvaliteten inom utbildning på grund- och avancerad nivå är av finansiell karaktär. Önskar regeringen bättre kvalitet inom den högre utbildningen, krävs det kraftigt ökade resurser som säkerställer en god utbildningskvalitet kopplat till ett bra kvalitetsvärderingssystem som tillser att resurserna leder till en god kvalitet.

SFS uppmanar dig som ansvarig minister att acceptera det väl utarbetade huvudförslag som Höskoleverket lagt fram. I det har du ett väl förankrat förslag som premierar resultat och kvalitet i linje med det uppdrag ni givit. Det är inte lämpligt att ett departement istället ger sig in och detaljstyr ett förslag som ett verk lagt fram och som en enig sektor ställt sig bakom i den grad som här tycks ske. Det är inte så vår svenska förvaltningsmodell ska fungera. SFS ifrågasätter även hur detta kommer att relatera med *European Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area*. Detta eftersom ENQA bedömer hur självständigt ett verks kvalitetssäkringsarbete är.

Om du väljer att inte acceptera Höskoleverkets förslag föreslår SFS att du istället skjuter på propositionen. Att lägga fram det som presenterades den 3 mars är inte hållbart på långa vägar och ni har ett ansvar att förankra era förslag väl. SFS tycker att det är oerhört viktigt att departementet tar till sig kritiken som nu riktas från sektorn och antingen förändrar sitt förslag omgående eller bordlägger hela ärendet.



Klas-Herman Lundgren
Ordförande
Sveriges förenade studentkårer (SFS)

Bifogat: SFS brev till Tobias Krantz den 2 mars 2010, SFS brev till departementet gällande studentenkäterna från januari 2010